Biografische Sprookjes
deel 2

7 sprookjes

Geschreven door HeinWalter
met tekeningen door leerlingen van basisschool De Omnibus

Biografische Sprookjes
deel 2

2015
Uitgeverij De Zijderups

© 2015 Hein Walter

www.heinwalter.nl
www.dezijderups.nl

Dit project kwam tot stand met financiële steun van het VSBfonds, Fonds Sluyterman van Loo en Stichting RCOAK.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur.

Voorwoord

Biografische sprookjes. *Mijn leven is geen sprookje*, antwoordde iemand toen ik hem vroeg of ik een sprookje over zijn leven mocht schrijven. Ik kon de man niet overtuigen, hij deed niet mee. Gelukkig een heleboel anderen wel.
Ik heb er geen andere goede benaming voor gevonden, dus ik laat het bij sprookjes, ook al realiseer ik me dat die benaming niet echt de lading dekt. Een romanschrijver schrijft fictie en kan daar autobiografische elementen voor gebruiken, mijn manier van schrijven is dat ik de autobiografische elementen als uitgangspunt neem en daar fictie aan toevoeg. Dat kan resulteren is een magisch realistisch verhaal, een religieus of spiritueel verhaal en soms past echt de benaming sprookje. Het zijn allemaal verhalen van levens.

Het is een nieuw genre. Ik heb nu laten zien dat het goed werkt. Wie weet dat anderen deze manier van schrijven gaan navolgen.

Mijn werkwijze was als volgt. Ik ging op bezoek bij een bewoner van Archipel en nam drie leerlingen mee van basisschool De Omnibus. Groep 7. Er zijn vier groepen 7 op deze school. Ik sprak zo’n anderhalf uur met de bewoner over diens leven. Geen interview, maar een gesprek. De leerlingen maakten een visueel verslag van het gesprek.
Na dat gesprek schreef ik de tekst. Daags erna ging ik bij de bewoner langs en las het sprookje voor. Als de tekst akkoord was, dan regelde ik een nieuwe ontmoeting. Dan las de oudere het sprookje voor aan de drie kinderen en tekenden zij illustraties bij het sprookje. Van het geheel maakte ik dit boek en ook een tentoonstelling.

Wat ook heel bijzonder was, was het voorlezen van het sprookje in school. Steeds met

drie ouderen kwam ik in de klas. Dan lazen zij om beurten hun sprookje voor en namen we daarna even de tijd om vragen te beantwoorden en reacties in ontvangst te nemen. Heel mooi om ouderen in de klas te zien, hun soms krakerige stemmen daar te horen en te ervaren hoe de kinderen muisstil naar hun verhalen luisteren. En ook mooi om te zien dat de emoties van de ouderen overslaan naar de kinderen.
Voor de ouderen was het voorlezen een bijzondere ervaring. Soms zelfs een overwinning. Alleen al het komen in een eigentijdse klas, zo volkomen anders van sfeer in vergelijking met de sfeer in de klas die zij zich herinneren uit hun jeugd, is een ervaring. Het valt de ouderen op dat de kinderen van nu zo vrij zijn, zichzelf zijn. Voor mij was het mooi om te zien dat de ouderen ook helemaal zichzelf waren.

Een project waar ik trots op ben! Voor alle betrokkenen was het een bijzondere ervaring.

Hein Walter, april 2015

Het biografische sprookje ‘De Prop’
schreef ik na de ontmoeting met Duska Bebelman.

De tekeningen zijn gemaakt door Laura Escorisa Williams,
Oi-ming Lam en Gennaro Hoogervorst

De Prop

Voordat mensen geboren worden, wordt er door hoge ambtenaren een plan geschreven. Een levensplan waarin het hele toekomstige leven staat beschreven.
Dat plan wordt niet door lijfelijke ambtenaren geschreven, niet door mensen die achter balies in gemeentehuizen staan, maar door geestelijke schrijvers die leven in de hoogste hemellichamen. Ze schrijven onze levensplannen met gouden inkt op rood papier.
Ze zuigen dat levensplan zeker niet zomaar uit hun geestelijke duim, maar ze baseren het traject op lichaamsgegevens, levenswensen, meegegeven genen en talenten, familiegeschiedenissen, et cetera. Ze gebruiken daar bijzonder ingewikkelde rekenmethodes voor, ze maken uiterst zorgvuldig hun afwegingen en ze hebben het beste met ons voor.

We moeten er niet lichtzinnig over denken, ze hebben een zware en verantwoordelijke opdracht!
Wij mensen, wij kunnen ons levensplan omarmen en het volgzaam uitvoeren, maar we hebben ook de vrijheid om het geheel of gedeeltelijk naast ons neer te leggen.
Het levensplan van Magduska Bebelman was rustig. Haar leven zou in voorspoed verlopen, met rijkdom en weinig hobbels. Ze zou afstammen van een Hongaarse adellijke familie, ze zou trouwen met een aristocratische man en ze zou moeder worden van twee kinderen.
Er zouden in haar leven enkele kleine schermutselingen plaatsvinden, maar het grootste deel was vloeiend en windstil.

Vlak voordat Magduska werd geboren, overhandigde de hoge ambtenaar haar het levensplan. Ze las het plan in stilte. Als ze het had aanvaard, dan was haar leven zo verlopen zoals de schrijver het had voorzien, maar Magduska koos de vrijheid.
Ze bedankte de schrijver voor zijn werk en verkreukelde het papier tot een prop en gooide die achteloos achter haar rug. De schrijver knikte beleefd. Magduska haar van haar recht op vrijheid gebruik gemaakt en had de schrijver van zijn verantwoordelijkheid ontheven.

Magduska werd geboren en ze vergat, zoals dat nu eenmaal gaat bij een geboorte, alles wat ze wist. Een leeg blad, klaar om ingevuld te worden.
Ze groeide op in Hilversum, was gelukkig en alles leek voorspoedig te verlopen. Magduska was druk en had grote wensen. Het levensplan dat de geestelijke schrijver had geschreven, was verkreukeld tot een prop en daarmee lag de toekomst open, maar de afkomst was daarmee niet ongedaan gemaakt: het adellijke bloed stroomde door haar aderen. Haar moeder was de dochter van een Hongaarse barones. Dat was echter niet iets dat aan de grote klok werd gehangen en het bloed speelde in die fase van haar leven dan ook geen rol.
Haar vader was verkoper van matrassen, haar moeder was grondstewardess en leven was oké.

Magduska trouwde op jonge leeftijd. Ze was vrijgevochten, had tomeloos veel energie en hield van snelle beslissingen. Dat zijn goede ingrediënten voor vergissingen.
De eerste vergissing kon niet uitblijven. Ze trouwde met de verkeerde man.
Het duurde een jaar of zeven voordat ze zich van die vergissing had bevrijd.

Een eerste vergissing wordt vaak gevolgd door een tweede vergissing, de zogenaamde

weeromstuit. In het leven van Magduska bleef ook deze kentering niet uit.
Was de eerste echtgenoot een dwarse man die haar onder de duim wilde houden, haar tweede echtgenoot was het tegenovergestelde, een kneedbaar type dat zich gedroeg als een kind.
Ze kreeg twee kinderen van hem en met hem erbij had ze er dus drie.

Het leven van Magduska verliep dus volkomen anders dan wanneer ze gehoorzaam het levensplan van de geestelijke schrijver had aanvaard. In plaats van kalmte en behoedzaamheid beleefde ze ruigheid en overstroming. En het ergste moest nog komen.

Van haar moeder had ze niet alleen het adellijke bloed geërfd, maar ook de artrose. Dat was erg. Het grote drama kwam erna.

De door geestelijke schrijvers geschreven levensplannen kun je ontkennen, je kunt ze verscheuren, verkreukelen en vergeten, maar daarmee zijn ze niet weg. Ze zullen op een bepaald moment in je leven een rol gaan spelen.

Magduska had het levenspapier verkreukeld en achteloos achter haar rug gegooid. Uit het oog, uit het hart, had ze gedacht, maar zo werkte het niet. De prop met rode inkt had zich gemanifesteerd als een minuscuul propje bloed dat propje vanaf haar geboorte mee stroomde in haar bloedbaan. Voor het blote oog was het onzichtbaar, maar wie met een microscoop in haar aderen had kunnen kijken, had het zeker ontdekt.
In de eerste helft van haar leven was het propje onopgemerkt gebleven; zo af en toe een hapering, maar een snelle stroomversnelling had de weg steeds weer vrijgemaakt.
Halverwege haar leven ging het mis. Als een duveltje uit een doosje bleef het haken in een van de bochten van haar aderen. Het bleef zitten! Een herseninfarct was het gevolg.

De ene helft van haar lichaam raakte verlamd. Praten lukte niet meer, het bewegen van haar arm ging niet meer en lopen was voorbij.

Er was ook nog een derde echtgenoot in haar leven gekomen, een met een kajuitschip, een man die paste bij haar drang naar snelheid en lust naar wind en vrijheid, en deze echtgenoot had weliswaar de belofte van trouw gedaan, in goede dagen – naar de slechte dagen keerde hij zijn rug. Hij verliet haar niet lang nadat ze het herseninfarct had gekregen.

Magduska had een druk en rusteloos leven geleefd, als een ADHD'er; ze had gewerkt als stewardess, ze had Hogere Hotelschool gedaan, ze werkte een tijd in de mode, ze was drie keer getrouwd, moeder geworden, ze had in Zwitserland gewoond. Vluchtig, alsof ze voor haar leven rende, vluchtte voor het doel in haar leven?

Nu had het leven haar te pakken.
Aanvankelijk voelde het voor Magduska alsof ze verloren had, verloren van het leven, maar na een paar jaar, nadat ze had ervaren dat ze beetje bij beetje weer grip kreeg op haar stem en haar spieren, begon ze een nieuw evenwicht te vinden.
De drang naar vrijheid en snelheid voelde ze nog steeds, de drang naar de lucht en de vlucht, maar de rolstoel bond haar aan de grond en gaf haar een aardse kracht. Een kracht die haar hielp om vrede te vinden in zichzelf.

Een levensplan werkt. Op de ene manier, of op een andere. Magduska had de moeilijke weg gekozen, maar het levensplan bracht haar uiteindelijk op de weg naar voldoening.

Magduska haalde haar invalide-rijbewijs en ze maakte haar droom waar. Ze kocht een camper en reisde naar verre landen. Een tot rust gekomen ontdekkingsreizigster.

Het biografische sprookje ‘Het kaartspel’
schreef ik na de ontmoeting met Ank van Groen.

De tekeningen zijn gemaakt door Eva Schager,
Kasia Grądzka en Danilo Frieser.

Het kaartspel

Toen Ank een jong meisje was, was ze heel vaak bij haar opa en oma – de ouders van haar vader. Zij hadden de taak opgenomen om Ank in te wijden in het religieuze leven: ze namen haar elke zondag mee naar de kerk. Dat was in Bussum.
Ook de oma en opa van moeders kant waren belangrijk. In de oorlog woonde Ank bij hen, in Hoogeveen.

Ank was een sociaal bewogen kind, maar ook een eenling. Ze was de oudste van drie kinderen. Ze had lieve ouders en het gezin was warm en juist die omstandigheden waren goed voor Ank, ze kreeg de ruimte om zichzelf te zijn. Ze groeide op als een zelfstandig meisje dat graag voorop liep.

Alle zondagen waren bijzondere dagen, maar er was een bepaalde zondag die uitzonderlijk bijzonder was. Haar opa en oma vroegen of Ank aan tafel wilde komen zitten. Op tafel lag een doosje. Haar opa begon te vertellen:
Ank, je bent een bijzonder meisje. Je bent voorbestemd om veel te zien van de wereld, om veel te begrijpen en om veel mensen te leren kennen. Je zult vaak voorop lopen.
Je zult ook veel alleen zijn. Dat zul je niet erg vinden, want je bent graag alleen. Je zult veel schrijven en op die manier zal je je leven ordenen.
We hebben voor jou een bijzonder cadeau. Het is kaartspel. Het is geen gewoon kaartspel, maar een wonderlijke verzameling kaarten met gezichten en namen. Op de kaarten kun je schrijven, maar de kaarten schrijven ook zichzelf. Je zult namen tegenkomen die je al kent, maar er zitten ook namen en gezichten in het spel van mensen die je nog niet hebt ontmoet. Er zitten ook lege kaarten bij. Wie dat zullen zijn, hangt af van de keuzes die maakt. Je hebt namelijk de vrijheid om zelf je weg te bepalen.

Ank keek naar het doosje en voelde dat ze iets belangrijks kreeg. Ze begreep er echter niet veel van. Haar opa zag de vraagtekens op haar gezicht en vervolgde:
Dit kaartspel zal je helpen in je leven. Het is een kostbaar spel, dat al eeuwen in onze familie is. Wij hebben er in geschreven, vele van onze voorouders hebben er in geschreven en nu geven we het aan jou, zodat het spel jou zal helpen. Jij zult erin schrijven, wellicht in tekenen, misschien zul je er ook foto's in plakken.
Maak het maar open.

Ank pakte het doosje en deed het open. Ze pakte de bovenste kaart. Het was schoppen aas. Of…? Toen ze beter keek, zag ze het gezicht van haar opa. En even later zag ze er haar eigen gezicht in. Ze zag woorden staan die in een oud handschrift waren geschreven en toen ze wilde lezen, verdwenen ze weer. En opeens werd het weer schoppen aas.
Het is een moeilijk te doorgronden spel, Ank, zei haar opa lachend.
Het is als het leven. Een ontdekkingstocht.

Ank heeft het spel altijd gekoesterd. Op momenten dat ze alleen was, pakte ze het spel en legde de kaarten voor zich op tafel. Er waren jaren dat ze het maar heel af en toe tevoorschijn haalde en er waren jaren dat ze dagelijks de kaarten draaiden om ze te lezen en te beschrijven.

De kaarten waren haar herinneringskaarten. Haar persoonlijke archief. Natuurlijk zaten haar ouders er in en haar broer en zus. En haar beide grootouders; ook toen ze al lang gestorven waren bleven het heldere gezichten. Door de kaarten te lezen, kon ze de zondagen scherp blijven zien dat ze met hen naar de kerk ging. Het waren levende herinneringen. Ze behield ook hun begrafenis levend. Het feit dat ze het enige kleinkind op die begrafenis was, onderstreepte hun band, en die band werd steeds duidelijker naarmate ze ouder werd.
Ook haar eigen kinderen zaten in het spel, zelfs jaren voordat ze waren geboren kon ze hun gestalten zien en wist ze dat ze er aan kwamen.

Het kaartspel was als een fotoboek. Maar dan niet alleen een fotoboek uit het verleden, maar ook een fotoboek van de toekomst, een fotoboek van verlangens.

Toen ze getrouwd was en al moeder, kreeg haar man de kans om een paar jaar in Saoedi-

Arabië te gaan werken. Ze had een paar jaar ervoor in het kaartspel al gezien dat er een kans was dat ze naar het buitenland zou gaan, maar het waren lege kaarten gebleven. Blijkbaar was dat een van die momenten in haar leven dat ze zelf haar weg kon kiezen. Ze koos ervoor om mee te gaan. Haar man was blij verrast geweest, hij had niet gedacht dat ze dat zou willen. Hij ging het vragen aan zijn baas en het was geen probleem. Zo leefde Ank een paar jaar in het Midden-Oosten, samen met haar man en Astrid, haar jongste – haar twee oudere kinderen waren toen al de deur uit. Het waren goede jaren waarin haar wereldbeeld groter werd en waarin haar speelkaartendoosje gevuld werd met veel nieuwe gezichten.

Ook begreep ze pas jaren later de impact en de volle betekenis van haar verblijf bij haar grootouders in Hoogeveen. Door vaak in het kaartenspel te kijken, zag ze steeds helderder de liefde die ze toen had ontvangen. En hoe onverschrokken ze daar kon zijn, stoer en zelfstandig. Zo liep ze dagelijks een uur met een zware tas over de turfvelden om melk te halen en een uur terug. Dan kreeg ze een karabies mee, een flinke tas, zoals haar grootouders dat noemden. En Ank ging gewoon. Zo kon haar vertrouwen in zichzelf groeien.

Haar kaartspel hielp haar om al haar herinneringen terug te zien wanneer ze dat wilde, zoals het handbal, de gym en het koersballen dat ze als kind deed en dat ze ook weer deed toen ze oud was. Het kaartspel was haar kompas geworden.

Dat ze, toen ze ouder was en weduwe, ook weer regelmatig naar kerkdiensten zou gaan, had ze ook in het kaartspel gezien. Ze had aanvankelijk gedacht dat het kaartspel hier een fout maakte, want ze kon niet geloven dat ze daar weer behoefte aan zou hebben, maar het gebeurde toch.

Ank had altijd geweten dat ze het kaartspel een keer aan een van haar kinderen zou moeten geven, maar ze wist niet wanneer dat moment zou aanbreken. Totdat ze op een dag de kaarten op de tafel legde en zag dat de kaarten vreemd verdrag vertoonden. Het eerste dat gebeurde was dat het gezicht van haar vader zo sterk op het gezicht van haar man leek, dat Ank ze door elkaar haalde. En gezichten uit Saoedi-Arabië verdwenen voor haar ogen. De kaarten begonnen te vervagen, dan werden ze opeens weer helder, maar anders. Ank raakte ervan in de war. En toen dat vaker gebeurde, begreep ze dat dit het teken was. Dit was het moment dat ze het spel aan een van haar kinderen moest geven. Maar aan wie? Het spel gaf zelf antwoord op die vraag: het gezicht van haar zoon werd helder.

En op een dag was het moment gekomen: Ank had het kaartspel ingepakt en op tafel gelegd. Toen haar oudste zoon op visite kwam, dronken ze eerst een kopje koffie. Toen was het moment gekomen. Ze probeerde de woorden te vinden die haar grootouders hadden gebruikt toen ze het spel aan haar hadden gegeven. En dat ging wonderwel vanzelf.

Ze had het niet verwacht, maar dat ze het kaartspel had doorgegeven, voelde als een bevrijding. Het was een te zware last geworden om haar leven steeds te doorgronden, te archiveren en te begrijpen. Haar zoon, die nooit van het bestaan van het kaartspel had geweten, had het cadeau als een groot geschenk ontvangen.
Ank kon nu met een gerust hart het laatste deel van haar leven leven. De kaarten hadden haar op het laatst meer in de war gebracht dan dat ze haar hadden geholpen en nu ze het spel had doorgegeven, kon ze gewoon haar gevoel volgen, en dat werkte prima.

Het biografische sprookje ‘Het computerspel’
schreef ik na de ontmoeting met Cliff Miltiades.

De tekeningen zijn gemaakt door Yaron Groot,
Harith Migdad, Keria Klinkenberg, Carlos Zowa
en Parkam Ghothedini.

Het computerspel

Er was eens een jongen, Cliff was zijn naam. Cliff was van binnen een gewone jongen: hij dacht dezelfde dingen als andere jongens van zijn leeftijd, hij vond dezelfde dingen leuk en lachte om grappen waar andere jongens en meisjes ook om lachten. Van binnen was hij gewoon, maar van buiten zag hij er wel anders uit. Hij was drie maanden te vroeg geboren. Op zichzelf hoeft dat tegenwoordig geen ramp te zijn, maar omdat hij in de couveuse zuurstoftekort had gehad, was zijn levensloop dus drastisch anders.

In de eerste drie jaren van zijn leven leek alles nog op rolletjes te lopen, figuurlijk dan, vanaf zijn vierde werd duidelijk dat zijn leven letterlijk op rolletjes zou gaan lopen, dat wil zeggen, in een rolstoel.

Cliff is aan zijn rechterzijde spastisch en als hij zenuwachtig is, dan stottert hij. Het leven is een aaneenschakeling van sociale puzzels en hobbels die je moet oplossen en overwinnen om het geluk te vinden, en doordat er in de vroegte van zijn leven te weinig zuurstofflessen aanwezig waren, kreeg hij met andere hobbels en puzzels te maken dan wanneer er op een eerder moment wel voldoende zuurstofflessen waren besteld. Een detail met grote gevolgen. Cliff moest ermee leren leven, en dat deed hij.

Doordat hij in een rolstoel zat, kon hij vaak niet meespelen met de lopende en rennende kinderen. Hij had boos kunnen worden op zijn situatie, boos kunnen worden op de wereld, kunnen mokken, wrokkig kunnen worden, maar Cliff zocht altijd het positieve. Hij keek en observeerde. En zo was hij een meester geworden in observeren.

Cliff was van binnen een gewone jongen met een goed verstand. Elk mens heeft een of meer talenten en Cliff was daarin niet anders. Zijn tweede bijzondere talent was het kunnen programmeren van computers. Cliff was zich juist door zijn situatie heel bewust geworden van zijn binnenkant, misschien wel meer dan mensen met een gewone buitenkant. En doordat hij goed zicht had op zijn eigen binnenkant en zichzelf goed observeerde, zijn eigen gedachten en wensen, had hij ook een geoefend oog voor de binnenkant van computers.

Als je twee talenten kunt combineren dan kom je tot bijzondere prestaties.

Op een dag kreeg Cliff een heldere ingeving: hij zou een computerprogramma ontwikkelen dat exact paste bij zijn eigen persoonlijkheid, bij zijn eigen gedachten en wensen. En met dat computerprogramma kon hij een tweede leven leiden. In het tweede leven zou hij een lichaam hebben zoals hij dat zou hebben gehad als hij in het begin van zijn leven geen zuurstoftekort had gehad.

Dat was een hele uitdaging en er waren heel veel momenten geweest waarop Cliff het bijna had opgegeven, maar hij had toch steeds weer de moed gehad om vol te houden en door te zetten – en op een dag lukte het. Hij had de binnenkant van het computerprogramma precies zo gemaakt als de binnenkant van zijn eigen bovenkamer. Het computerprogramma dacht en voelde zoals hijzelf.

Als Cliff de computer aanzette en het programma liet draaien, dan was het aanvankelijk net alsof hij dubbel dacht, hallucineerde, alsof hij zijn eigen lichte schaduw zag, zijn spiegelgedachten. Maar na een tijdje wist hij ermee om te gaan en zag hij de mogelijkheden van zijn ontdekking. En meer en meer begon hij de grenzeloze

toepassingen ervan te begrijpen. Zijn ontdekking zou de wereldgeschiedenis veranderen. De wereld was veranderd door de ontdekking van het vuur, door de ontwikkeling van de stoommachine, door de ontwikkeling van elektriciteit – en de mensheid zou de volgende stap in de evolutie maken door zijn uitvinding. Mensen konden een tweede leven beginnen als hun eerste leven om wat voor een reden niet toereikend was. Ze konden met dat tweede leven dromen waarmaken die anders onbereikbaar waren.

Hij noemde zijn uitvinding *Tweede Geest*. En hij kon haast niet wachten tot hij ermee in de openbaarheid zou treden. Hij zou in één klap beroemd zijn, rijk worden, dat ook, de Nobelprijs krijgen misschien zelfs, maar waar hij vooral aan dacht was de vele mensen

die door zijn uitvinding geholpen zouden worden. Maar hij moest geduldig zijn. Hij moest eerst zijn programma volkomen begrijpen, door en door, en alle eventuele fouten eruit halen. Hij moest zijn eigen programma eerst helemaal zelf doorgronden en doorleven.

Hij deed dat dagelijks. Niet te lang achter elkaar, want het lichaam van zijn eerste geest mocht natuurlijk niet voortijdig verzwakken. Hij had het nog nodig. Het kostte hem veel training, maar hij kreeg het hele programma meer en meer onder controle.

Op een dag was hij zover dat hij klaar was voor de buitenwereld. Hij zou nog een laatste keer zijn tweede geest inschakelen voordat hij het bekend zou maken. Hij zag het als een ereronde. Cliff was er zeker van dat er geen fout meer te vinden was en dat hij heer en meester was over het programma, zijn eigen tweede geest.

Misschien was het overmacht, overmoed, of misschien bestond er wel een hogere oppergeest die ingreep, maar toen Cliff uit het programma wilde stappen, kon hij de uitgang niet meer vinden. Het was helemaal geweldig gegaan: hij had net als een dolgelukkige over de straat gerend, als een olympisch kampioen, als een spelend kind. Een paar minuten daarvoor, of waren het uren, dagen, had hij met een groep vrienden, die bestonden in zijn eerste geest en derhalve ook in zijn tweede geest konden bestaan, gevoetbald en gelachen. Ze waren uitgegaan, ze hadden gedanst, Cliff had met een meisje gezoend en de tijd was voorbij gevlogen. Tijd was in zijn tweede geest een maakbaar en instelbaar gegeven, en zo kon het best zijn dat hij deze keer wat langer dan eerder in zijn tweede geest gebleven was.
Bestond er misschien een tijdgrens? Niet langer dan zo lang, want anders blijf je voor eeuwig in de tweede geest.

Hij had het niet voorzien, maar het leek erop dat hij gevangen was in zijn tweede geest. En hoe hij ook probeerde, hij vond de uitweg niet. En hoe langer het duurde, hoe meer Cliff in paniek raakte. Hij klampte voorbijgangers aan, hij riep zijn vrienden bij elkaar en vroeg aan iedereen hulp. Maar ze konden hem niet helpen. En opmerkelijk genoeg, ze begrepen hem niet. Ze begonnen te denken dat hij gek was geworden. Ze begrepen helemaal niet waarover hij het had, over dat leven in zijn eerste geest.

Een paar uur later, het was donker geworden, ging Cliff zitten op een bankje in een park. Na een paar minuten realiseerde hij zich dat hij dit parkje in zijn eerste geest nooit eerder had gezien. Terwijl hij dat opmerkte, ging hij terug in zijn herinneringen en wist hij zeker dat alle ervaringen in zijn tweede geest, in zijn nieuwe leven, plaats hadden gevonden op plaatsen die hij goed kende. En ook dat hij alleen met mensen te maken had gehad die hij in zijn eerste geestesleven had ontmoet en had leren kennen. In die zin was dat tweede leven gebaseerd op bestaande ervaringen. En nu dan dit parkje dat hij niet kende. Hij probeerde na te gaan of het een vergeten ervaring was, een verborgen ervaring, maar hoe hij ook zocht in zijn geheugen, hij kon het zich niet herinneren.

Omdat Cliff zo zat te peinzen, in gedachten verzonken, had hij niet in de gaten dat er iemand dichterbij was gekomen. Cliff zag hem pas toen hij naast hem op het bankje kwam zitten.
Cliff kende hem niet.

Welkom in dit leven, sprak de man.
Cliff schrok. Hij kende de man niet en herkende hem ook niet; en in tegenstelling tot zijn vrienden, waarvan Cliff zich realiseerde dat het zijn eigen levende herinneringen waren, leek deze man de situatie te snappen.

Wat bedoelt u?, vroeg Cliff.
Welkom in je leven, herhaalde de man. *Voelt als een tweede geboorte, nietwaar?*
Cliff moest verbouwereerd hebben gekeken, want de man begon te lachen.
Je gezicht, werkelijk, je moest je eigen gezicht nu eens zien!
Cliff merkte nu pas dat zijn mond wijd open stond. Hij deed zijn lippen weer bij elkaar.
Je bent zo begaafd dat je een computerprogramma kunt ontwikkelen waarmee je een parallel-leven kunt beginnen, maar je bent niet zo snugger dat je de werkelijke betekenis van je stap kunt doorgronden. Je kunt niet meer terug, maar dat had je inmiddels al begrepen, geloof ik.

Cliff kon niets uitbrengen.
Ik zal het je uitleggen, ging de man verder.
Het is niet zo gemakkelijk te begrijpen, en het doet er ook niet zo toe of je het helemaal begrijpt, als je maar wel begrijpt dat je nu een stap verder bent.
Je denkt dat je nu in een parallelle wereld gevangen zit, maar het mooie is dat je nu pas bevrijd bent van de parallelle wereld waarin je hiervoor gevangen zat.
Dit is de echte wereld. De wereld waarin je het computerprogramma hebt ontwikkeld, dat was een virtuele wereld.
Nu moest het gezicht van Cliff vol ongeloof hebben gestaan, want de man stak zijn vinger op.
Geloof het maar, jongen!
Al doet het er dus eigenlijk niet toe of je het wel of niet gelooft.
Je hebt jezelf in deze wereld een opdracht gegeven, een uitdaging. En het mooie is, je bent geslaagd. Als je daarin niet was geslaagd, dan zat je nu niet hier, op dit bankje, met mij te praten.
De man hield even stil, keek in het rond. Cliff kon niets uitbrengen, maar zijn gedachten waren in een storm terecht gekomen. Windkracht acht.
Zo gaat dat in deze wereld. We hebben uitdagingen nodig om verder te groeien, om te ontwikkelen. Jij bedacht de uitdaging van de spasmen.
Cliff voelde een enorme woede opkomen, windkracht tien.
Met vlag en wimpel ben je geslaagd. Je werd niet boos, je hebt geleefd van uit je eigen kracht en niet vanuit de kracht van anderen. Je hebt niet achterover geleund. Gelukkig worden onder alle omstandigheden, dat is de uitdaging.
En nu ben je hier. Hier kun je op krachten komen, hier kun je genieten van je leven, trots zijn, vrij zijn. Totdat het moment dat je weer een nieuwe uitdaging aandurft.
Als u het allemaal zo goed weet, sprak Cliff venijnig toen hij eindelijk zijn stem weer had

gevonden, *dan weet u ook hoe ik weer terug kan.*
Het doet er niet toe of je me gelooft, ging de man verder. *Het punt is dat je hier vrij bent en veilig. Je leeft hier zoals je wilt en onbegrensd. Alle mensen die in je parallelle leven bent tegengekomen, die zijn vanzelfsprekend ook hier, en ook de mensen die je niet bent tegengekomen.*
En mocht je het niet willen geloven en denken dat je opgesloten zit in een computerspel, dan is er ook geen probleem. Leef dan in dit programma met volle teugen. Leef zolang als het duurt. Je zult dan misschien denken dat het stopt als jouw leven in het eerste geestesleven stopt, als dat lichaam ermee ophoudt. Denk dat gerust. Leef uit volle borst, alsof elke dag je laatste kan zijn. En als er morgen weer een dag is, dan is dat een geweldig cadeau.
En terwijl hij dat zei, stond de man op. Hij keek Cliff nog even aan, lachte, en liep toen weg.

Cliff bleef zitten. Een minuut, tien minuten, langer. De storm in zijn hoofd was langzaam tot bedaren aan het komen. En terwijl de rust terugkeerde in zijn gedachten, begon hij in te zien dat de man wijze woorden had gesproken.
Of het nu waar was of niet, of dit leven nu zijn eerste of zijn tweede leven was, feit was wel dat hij gewoon kon lopen. Hij kon gaan waarheen hij maar wilde.
Hij werd weer langzaam vol van het geluk dat hij eerder die dag had gevoeld. Hij lachte. Toen stond hij op en liep terug naar de straat, zijn leven tegemoet.

Het biografische sprookje ‘De hort op’
schreef ik na de ontmoeting met Henny Bakker.

De tekeningen zijn gemaakt door Ramon van Alen,
Tygo Markus, Mike Kortekaas en Lars de Wit

De hort op

Er was eens een vrouw die altijd de hort op moest. Als ze te lang op één plek was, dan hoopte de energie teveel op in haar spieren, haar botten, dan leek haar bloed te stollen, dan moest ze weg, op stap, eruit.
Hoe dat zo kwam? Dat had ongetwijfeld met de gebeurtenissen te maken die ze in haar leven had meegemaakt. Zo was ze als jong meisje in de oorlogsjaren zo ontzettend bang geworden van een bombardement, dat haar vader had besloten om haar vanuit Amsterdam naar Zwolle te brengen, naar familie. Hij fietste daarna om de twee weken vanuit Amsterdam naar Zwolle om haar te zien, eten te brengen, gezelschap te houden. Ze bleef er tot het laatste jaar van de oorlog, toen haalde haar vader haar terug.
Een andere gebeurtenis die haar levensloop bepaald had, was de dood van haar zoon. Ze was toen al een stuk ouder. Ze was 78 jaar. Het is volgens de natuurlijke wetten niet de bedoeling dat een moeder haar kind overleeft, maar het gebeurde toch.
De derde grote gebeurtenis in haar leven was haar ziekte. Ze dacht even dat ze dood zou gaan, zo erg was ze er aan toe, en ze heeft een jaar in het ziekenhuis gelegen, maar toen eindelijk duidelijk was geworden dat haar nieren het probleem waren, toen kon ook de remedie gevonden worden, dialyse.

Denken, herinneren. Dat is wat haar de hort op doet gaan. Als Henny te lang op dezelfde plek zit, dan gaat ze nadenken, en dat nadenken gaat langzaam over in piekeren. Dan bouwt de energie zich op in haar hoofd en dan moet ze eruit, haar gedachten verfrissen met kou en buitenlucht.
Inmiddels weet Henny heel goed hoe het werkt en zo vult ze haar leven. Dagelijks gaat zij de hort op. Weer of geen weer, moe of niet moe, veel te doen of weinig te doen, ze moet er uit. In de winter pakt ze zich in, zomers houdt ze het licht, maar elke dag start ze

op goed moment haar scootmobiel en scheurt ze weg de wijde wereld van Almere in. Ze reist van oost naar west, van hier naar daar, van hot naar her. Aan het eind van de middag komt ze weer thuis, moe en fit tegelijk.

Misschien kwam het ook wel door haar man en haar vader. Zij hadden samen een verhuisbedrijf, Stam & Bakker. Ze waren altijd op de weg. Dat bedrijf bestaat al lang niet meer en haar man en haar vader zijn ook al een hele tijd overleden. Het zou best kunnen dat dit de manier was om hen te eren, maar over dat soort diepe beweegredenen wil ze liever niet denken. Liever doen dan denken.
Op een van haar Almere-reisjes kwam ze een man tegen. Hij reed haar bijna aan met zijn scootmobiel. Meestal komt het gevaar bij haar vandaan! Henny houdt namelijk van snelheid en ze rijdt met haar mobiel vaak op topsnelheid. Regelmatig zijn er momenten waarop ze haar tegenliggers verrast met haar snelheid! Blijkbaar heeft Henny een

engeltje op haar schouder, want het gaat altijd net goed.
Nu was zij het zelf die verrast werd. Een van haar liefhebberijen was namelijk fotograferen. Op haar tochten door Almere nam ze altijd haar fototoestel mee. Deze keer stond ze stil om een echtpaar zwaan te fotograferen. Ze stond daar klaarblijkelijk een beetje ongelukkig, want toen de man aan kwam crossen op zijn scootmobiel, kon hij haar ternauwernood ontwijken. Hij had de beide zwanen ook gezien en was afgeleid.

Ze keken elkaar aan. Dat ze allebei Henny heetten, wisten ze toen nog niet. Dat ze uiterlijk erg veel op elkaar leken, zagen ze direct, dat ze ook in hun doen en laten als twee druppels water op elkaar leken, daar kwamen we pas later achter.
Henny die normaal niet om een woord verlegen zit, was nu sprakeloos. Het was alsof ze in de spiegel keek en daar het gezicht zag van haar mannelijke evenbeeld.
Henny van zijn kant zag zijn vrouwelijke evenbeeld en was ook zonder woorden.

De zwanen die deze ontmoeting hadden veroorzaakt, zwommen verder. Henny en Henny hadden het niet in de gaten.

Henny nam als eerste het woord en stelde zich voor. Ze was eigenlijk niet eens verbaasd toen ze hoorde dat de man haar naam herhaalde en begreep meteen dat hij zijn eigen naam noemde. Ze moesten lachen. Hij vroeg of ze het leuk vond om met hem een kopje koffie te drinken. Ja, dat wilde ze wel. Ze waren vlakbij lunchcafé De Spiegel, wist Henny. Henny kende die plek ook. Dat was een mooie plek om elkaar te leren kennen.

Ze zaten nog maar net aan een tafeltje in de Spiegel of ze zaten te praten alsof ze elkaar al jaren kenden. Waren ze bij anderen nog redelijk gereserveerd, bij elkaar leek het alsof er geen enkele gêne of remming bestond. Ze vertelden werkelijk alles aan elkaar. En hoe meer ze vertelden, hoe meer ze tot de ontdekking kwamen dat ze opvallend veel overeenkomsten hadden en dat ook hun levenslopen bijzonder veel gelijkenissen vertoonden. Wonderlijk.
Henny had als kind in de oorlog bij familie in Zwolle gewoond en Henny was vanuit Amsterdam naar Arnhem gebracht. De man en vader van Henny hadden een verhuizersbedrijf gehad, de vrouw en moeder van Henny hadden allebei gewerkt bij een verhuizersbedrijf, een familiebedrijf. Zijn moeder als secretaresse en zijn vrouw als

boekhoudster. Zijn vrouw was veel te vroeg overleden, net als de man van Henny. Beiden hadden op latere leeftijd een kind verloren. Beiden hadden een nierprobleem en beiden werden wekelijks gedialyseerd. Dat was lang het enige. Lievelingskleuren, smaak, gewoontes, van alles. Henny voelde zich gekend zoals ze nooit eerder gekend had gevoeld. Al haar onuitgesproken verlangens had ze uitgesproken, ook al haar angsten. Zelfs haar donkerste gedachten, waarvan ze had gedacht dat ze die nooit en te nimmer aan iemand zou durven vertellen, had ze verteld en aan het licht gebracht. Zo groot was het vertrouwen.

De hele middag zaten ze te praten. Eerst met koffie, later met een borrel. En toen was het toch echt tijd om weer naar huis te gaan.
Toen ze buiten waren, was Henny zo verstandig om zijn telefoonnummer te vragen. Want ze wilde hem absoluut nog eens zien.
Henny gaf haar zijn visitekaartje. Die had hij onlangs laten drukken en dit was de eerste keer dat hij zijn kaartje kon weggegeven. Henny deed hem zonder goed te kijken in haar jaszak. En toen namen ze afscheid. Met drie zoenen op de wangen.

Toen Henny thuis was, pakte ze het visitekaartje uit haar jaszak en bekeek de naam en het telefoonnummer. Er stond alleen Henny op. Er stond ook geen adres op. Niet echt een handig visitekaartje, dacht Henny bij zichzelf. Maar toen ze het telefoonnummer zag, ging er een rilling over haar rug… zijn telefoonnummer was gelijk aan dat van haar! Ze snapte er niets van.

Die nacht kon ze niet slapen. Ze deed niets anders dan woelen en draaien. Bij het eerste licht was ze opgestaan. Ze nam alleen een boterham en maakte zich meteen klaar om op pad te gaan. Ze kon niks anders bedenken dan naar de plek te gaan waar ze hem had

ontmoet. Ze moest hem weerzien, ze moest achter het raadsel komen van dat telefoonnummer, haar eigen telefoonnummer. Wie was hij? Ze kon zich wel voor haar kop slaan dat ze zo stom was geweest dat ze niet op dat kaartje had gekeken. En dat ze niet zelf ook haar telefoonnummer had gegeven. Ze wist niet waar hij woonde. Ze wist eigenlijk alleen zijn voornaam.

Toen ze aankwam op de plaats waar hij haar gisteren bijna aan had gereden, zag ze niemand. In de wijde omtrek geen mens te bekennen. Ze zag wel de zwanen die ze had gefotografeerd.
Henny wist even niet wat ze nu verder moest. Moest ze hier wachten? Zou hij toevallig? Ze had pas in de gaten dat de zwanen haar kant op kwamen toen ze vlak bij stonden.

Een zwaan sprak haar aan! Henny schrok zich lam. Zwanen kunnen niet praten en het was dus echt gestoord, maar deze zwaan sprak haar aan.
‘Henny’, sprak hij met diepe stem.
‘Je hebt gisteren jezelf ontmoet’.
Henny was met stomheid geslagen. Niet alleen doordat daar een sprekende zwaan stond, maar ook door wat hij zei.
‘Je hebt in de spiegel van je ziel mogen kijken’.
‘Ik heb een man ontmoet’, gaf Henny antwoord; ze voelde zich een beetje gek dat ze tegen een zwaan stond te praten!
‘Ja, een man, dat klopt. Mensen zijn vrouwelijk en mannelijk tegelijk. Je hebt je innerlijk ontmoet.
Nu weet je wie je bent.’
‘Maar ik heb een man ontmoet’, antwoordde Henny nogmaals, niet begrijpend wat de zwaan vertelde.

‘Ja, je hebt een man ontmoet. Dat klopt. Je hebt je eigen innerlijk gezien, en die is meer mannelijk dan je dacht. Je hebt jezelf ontmoet en je diepste angsten uitgesproken. Er zijn maar weinig mensen die zo’n kans krijgen’.
‘Ik snap het niet’, zei Henny weer.
‘Het is niet zo erg dat je het niet snapt’, vervolgde de zwaan. ‘Het moet nog even op je inwerken. Maar het belangrijkste van deze ontmoeting, deze ontmoeting met je innerlijk, is dat je angst hiermee kan verdwijnen. De fundamentele angst waar alle mensen mee worstelen, bewust of onbewust. Je hoeft niet te vluchten voor je onrust, voor de vragen die nog op antwoord wachtten. Geniet van je tochten en doe ze zolang als je kan. En als je lichamelijke toestand het niet meer toestaan dat je er dagelijks op uit trekt, dan zul je niet bang zijn, want je voelt dan geen onrust meer’.
Henny bleef als een ongelovige Thomas kijken naar de zwaan die een buiging maakte, in het water stapte en wegzwom.
Hoe zou ze dit in godsnaam aan iemand moeten vertellen? En terwijl ze dit zei, keek ze nog even de kant op waar Henny gisteren vandaan kwam, nee, waar ze zelf gisteren vandaan kwam. Ze snapte het nog steeds niet helemaal, maar ze moest de zwaan gelijk geven, ze voelde een rust die ze eerder niet zo had gevoeld.
Als er pratende zwanen bestonden die zo wijs waren als uilen, dan was alles mogelijk. Ook een ontmoeting met haarzelf.
En terwijl ze zo aan het nadenken was, reed ze stapvoets verder, zomaar een kant op.

Het biografische sprookje ‘Het volgende leven’
schreef ik na de ontmoeting met Louise Gregoire.

De tekeningen zijn gemaakt door Yukina Minkenberg,
Jilber Boyaci, Amber de la Fosse en Finette van Egmond.

Het volgende leven

Als een mens op het punt staat om geboren te worden, dan wordt die mens ondergedompeld in wonderlijk water, een bepaald soort vergeetwater; vanaf dat moment is het geheugen weer blanco. De rivier de Lethe noemden de Grieken dit water, *de Rivier der Vergetelheid*.
Voordat die onderdompeling plaatsvindt, heb je een aardig overzicht van al je geleefde levens en van al de levens die je nog moet gaan leven.

Louise stond bij dat water, zag haar eigen levens allemaal bij elkaar en werd overweldigd door de veelheid van wat ze nog moest doen. Er leek geen eind aan te komen. Moedeloosheid was het, wat ze voelde.
De begeleider die bij haar stond, voelde het en kreeg medelijden.
Louise, vroeg hij, *wat zou je willen*?
Ik zou willen dat ik verder was, antwoordde ze.
Je kunt niet verder zijn dan je bent en niets van wat moet komen, kan worden overgeslagen, kreeg ze als reactie.
Maar kan ik dan niet voor één keertje sneller?
De begeleider, zelden uit het veld geslagen, bleef stil.
Ze herhaalde de vraag, nu met meer overtuiging en hoop in haar stem: *Kan ik sneller*?
Begeleiders kunnen niet liegen en het antwoord kreeg ze in de vorm van een knikje.
Dan wil ik sneller, zei ze resoluut.
Ik wil de komende twee levens in één keer leven! Dan schiet het tenminste wat op.
Haar begeleider schrok enorm en probeerde haar op andere gedachten te brengen, maar dat lukte niet. Louise was vastbesloten.
De begeleider zag de zwaarte van het leven dat ze zou leiden en hij de moeilijkheden. Maar hij zag ook een glimp van de mogelijkheden die door dit dubbele leven zouden ontstaan. Louise kon een grote groei doormaken als het dubbele leven aankon.
Hij honoreerde haar wens.
Louise, je gaat een indrukwekkend leven tegemoet, een leven dat rijk is aan tegenstellingen, rijk aan ontmoetingen en rijk aan kansen. Je zult leven voor twee. De uitdaging ligt verscholen in de dualiteit. Je zult begrijpen en niet begrijpen, je zult geduld hebben en grote mate van ongeduld voelen, je zult bewust zijn en onbewust, je zult gelukkig zijn en ongelukkig.
En nadat hij deze raadselachtige woorden had uitgesproken, dompelde hij Louise in het

wonderlijke water. Bij de aanraking van het water was ze alles vergeten.

Louise werd als vijfde van elf kinderen geboren in Geleen. In een gewoon gezin dat tegelijk een heel apart gezin was, met een vader die voor de buitenwereld een rechtschapen man was, maar die binnen de huiselijke muren de wetten van de liefde naast zich neerlegde, en met een moeder die het leven nam zoals het kwam, ook al was dat zwaar.
Louise was aan haar twee levens begonnen.

Haar vader was slager. Een normaal beroep, zou je denken. Maar het is niet normaal als het een man betreft die niet tegen bloed kan.
Alleen de zondagen waren verstilde dagen, dagen van schone nagels. Op maandagmorgen nam de geur van dode beesten weer bezit van het grote huis en die bleef daar hangen tot zaterdag. Het gebeurde ook wel eens dat het de knecht niet lukte om een varken dood te maken; dan bleef het beest nog lang in de herinnering van Louise doorgillen. De rest van de kinderen leek er geen last van te hebben. Niet van de geur en niet van het gegil.

Louise was als jong meisje een ziekelijk kind. Bloedarmoede, maagpijn, hoofdpijn. Haar ouders wilden haar sterker maken door haar vlees te laten eten, maar aan tafel zat ze te kokhalzen en kreeg het zelden naar binnen. Stipt om kwart over twaalf stond de warme prak op tafel. Als Louise het vlees niet op kreeg, dan kreeg ze het ’s middags na school opnieuw voorgeschoteld.
Moeder streek soms haar hand over haar hart en gaf het restje aan de kippen. De 400

kippen die ze hielden moesten immers ook eten. Vader mocht dat natuurlijk niet weten, want anders vielen er klappen. Die vielen er overigens toch wel. Hij wist altijd wel een reden te bedenken.

De huisarts wist niet wat er met Louise aan de hand was. Het ziektebeeld deed hem denken aan overspannenheid, maar ze was nog zo jong, dus dat leek hem onmogelijk. Als hij had geweten dat Louise twee levens tegelijk leefde, dan had hij het misschien begrepen. Wie zou daar niet overspannen van raken? Maar niemand wist het. Louise zelf had trouwens ook geen idee welke opdracht ze op haar schouders had genomen. Zo gaat dat: zodra je geboren bent, ben je vergeten waarom je op aarde bent en ben je vergeten wat je wist toen je nog niet geboren was. Pas naarmate hun leven een aardig eind is gevorderd, krijgen sommige mensen een idee van hun levensdoel, maar de meeste mensen leven een leven lang in onwetendheid. Louise hoorde bij de weinige mensen die achter hun levensopdracht komen, maar dat duurde wel nog even!

Er waren echt heel veel tekenen dat Louise een dubbel leven leidde, een leven met buitengewoon veel toevalligheden, maar ze was zo druk bezig met het ervaren van al die bijzondere momenten dat ze geen afstand kon nemen en ook niet in de gaten had dat haar leven werkelijk ongewoon was. Een geval van door de bomen het bos niet kunnen zien. Een dubbel leven is overigens niet alleen ingewikkeld voor degene die het leeft, ook voor de begeleiders. Die hebben heel wat af te regelen! Die hebben extreem veel ontmoetingen en zogenaamde toevalligheden voor te bereiden.
Zoals het toeval dat haar oudste broer werd doodgereden door een dronken automobilist en haar vader veertien maanden later hetzelfde overkwam. Of het toeval dat Peter, haar man, een passie kreeg voor jagen op klein en groot wild. Ze moest daardoor geweien in haar huis dulden, en het villen en schoonmaken van die beesten. De herinneringen van de

slagerij en dode beesten kwamen daardoor helemaal terug. Of dat haar vader haar verbood om pianoles te volgen omdat hij vond dat een meisje dat in het huishouden ging werken daarvoor geen reden had, terwijl ze het talent wel degelijk had. Het sterkte haar doorzettingsvermogen. Zoals eigenlijk alles haar krachten en ambitie sterker deed worden. Wie een dubbel leven leidt, die wordt ongewoon sterk van geest, maar dat gaat natuurlijk niet vanzelf.

Een van de gevolgen van het dubbele leven was het feit dat ze maar één kind kreeg. Een zoon. Als ze de twee levens apart had geleefd, gewoon achter elkaar zoals bedoeld was, dan had ze een veelvoud gekregen, maar nu waren de karakters van die kinderen versmolten in één karakter – een geest die net zo sterk was als de hare.
Een ander gevolg van het dubbele leven, was het verdriet dat ze kreeg te verwerken. Bij het geluk en de welvaart op haar pad hoorde vanzelf de andere kant van de medaille: verdriet en gemis. De dood van Peter, zorgzame en aimabele Bourgondiër, levensgenieter, buitenmens en avonturier, de man die haar zelfstandig maakte en in alles stimuleerde, was een zware opgave. Haar vader bleef een minstens zo zware opgave, zelfs nog heel lang na zijn dood. Dat ze op haar 43ste jaar voor het eerst een cadeautje van hem kreeg, bleef ze onbegrijpelijk vinden. Als je echter begrijpt dat hij niet wist om te gaan met een dochter die twee levens tegelijk aan het leven was, dan krijg je misschien wat begrip over zijn onmogelijke taak.

Er zijn talloze bijzondere toevalligheden geweest die op zijn minst opmerkelijk waren: een ontmoeting in Nigeria op een praktisch verlaten strand met een man uit haar geboortedorp, het weerzien met een verpleger in het VU ziekenhuis, die ze drie jaren eerder ontmoet hadden op een camping in Nieuw Zeeland, de toevalligheid van een bezoek op Peters sterfdag aan een tentoonstelling in de abdij pal tegenover het

crematorium waar ze afscheid nam van Peter en in die abdij het weerzien met een oude vriend.

Louise heeft in haar leven ook talloze bijzondere dingen gedaan. Zoals de vele reizen die ze maakte, alleen of samen met Peter, het kunstenaarschap, de fietstocht naar Zuid Frankrijk met haar zoon, de makkelijke en natuurlijke manier om vriendschappen te sluiten, haar geduld en haar ongeduld samen hand in hand, haar Tai Chi, haar muzikaliteit.
Welke boodschap verborgen ging in al die toevalligheden en ervaringen? Daar kwam Louise pas laat achter. Ze vermoedde het al wel, maar toen er een sprookje over haar leven werd geschreven, durfde ze het pas werkelijk uit te spreken. De boodschap was dat

ze een bijzondere vrouw was, dat ze dat voor zichzelf zonder schaamte en hoogmoed mocht erkennen. Dat ze een bijzondere vrouw was en dat al haar levens, zowel de levens die ze had geleefd als de levens die ze nog te goed had, interessant waren en stuk voor stuk de moeite waard. Dat ze mocht genieten van het leven! Of ze nu veel meemaakte of dat ze thuis op de bank zat met een boek. Dat ze nu twee levens tegelijk leefde, een enorme uitdaging, eigenlijk onmenselijk ingewikkeld, maar dat ze met vlag en wimpel was geslaagd!

Het biografische sprookje ‘Het rode lint’
schreef ik na de ontmoeting met Peter Kniesmeijer.

De tekeningen zijn gemaakt door Jesper Stoof,
Abigail Maartens en Jilber Boyaci.

Het rode lint

Peter, een man halverwege de zestig, zat in een stoel. De stoel stond in de kamer voor het raam. De kamer was opgeruimd en een beetje kaal.
Peter keek voor zich uit. Zijn ogen waren naar buiten gericht, maar hij keek niet. Als hij had gekeken, dan had hij niet veel gezien, want het was heiig, mistig.
Peter staarde, keek een beetje voor zich uit in de leegte. Op de achtergrond klonk de radio. Hij probeerde voor zichzelf te benoemen hoe hij zich voelde. Het was geen treurig gevoel, in ieder geval geen boosheid, ietwat troosteloos, gelatenheid misschien. Of had hij zelfmedelijden? Was het soms schuld dat hij voelde? Hij was niet trots op hoe hij zijn leven had geleefd, dat wist hij in ieder geval zeker.

Terwijl hij daar zat te mijmeren, ging de bel. Peter kwam langzaam uit de mist van zijn eigen gedachten tevoorschijn en stond op. Wankelend liep hij naar de deur. Hij deed open.

Daar stond een man, jong en grijs tegelijk, vriendelijke blik. Peter keek hem met vragende ogen aan.
Dag Peter, begon de man.
Peter was verbaasd. Hij kende de man niet, maar de man kende hem blijkbaar wel.
Vijftig jaar geleden heb ik je ook bezocht.
Ik denk niet dat je je dat moment nog kunt herinneren, je leefde toen niet erg bewust.
Peter rekende snel uit hoe oud hij toen was, 16, probeerde zich iets te herinneren, maar zijn geheugen leek geblokkeerd. Hij dacht dat hij in de maling werd genomen.

Vijftig jaar geleden stond ik aan je deur, vervolgde de man, en ik gaf je toen drie kansen.
Peter schrok. Opeens herinnerde hij zich dat moment, een flits, een eeuwigheid geleden. Een gek aan de deur. Hij had de man beleefd aangehoord, maar erna had hij er hard om gelachen.
Drie kansen. Je hebt ze aangepakt.
Drie kansen, lachte Peter, *ik hield mijn handen op en jij deed net alsof je er iets in deed. Lucht! Onzichtbare dingen. Zo ging het toch ongeveer?*
Ja, ik weet het, zei de man, *zo gaat dat vaak. Meestal zien mensen de kansen niet die ze krijgen. Het geeft niet. Je hebt de drie kansen gekregen, je hebt ze ontvangen en je hebt ze gebruikt.*
Ik geef je nu drie dozen. Daar kun je de ervaringen indoen. En ik geef je een rode draad.
En op dat moment haalde de man uit het niets drie lege dozen tevoorschijn en een lang

rood lint.
Peter zag de dozen en wist zich geen houding te geven.
Je ziet de dozen, zei de man. *Dat is mooi. Dan leef je nu bewuster. Dat is winst. De kansen die ik je vijftig jaar geleden gaf, die zag je niet.*
Peter bekeek de dozen en had niet in de gaten dat de man verdween. Toen Peter weer opkeek, zag hij pas dat hij weg was. Het verbaasde hem niet eens heel erg. Wonderlijke man en een wonderlijk moment.
Als in slow motion duwde hij de deur met zijn schouder dicht. In zijn handen hield hij de drie dozen en het lint.

Hij liep naar de kamer en zette de dozen op tafel. In gedachten was hij terug in de tijd. Naar de man die hij vijftig jaar geleden voor de deur had zien staan. Was het inderdaad dezelfde man?
Zijn gedachten gingen ook uit naar de drie kansen.
Waren dat de drie huwelijken die hij had gehad? Drie keer getrouwd, drie keer gescheiden.
Drie kansen had hij gekregen en alle drie de kansen had hij verprutst.
Liefde – hij was er niet goed in gebleken. Vallen en opstaan. Meer vallen eigenlijk.
Het rode lint. Was dat een verwijzing naar een soort rode draad? Was de mislukte liefde de rode draad in zijn leven?
Het duizelde hem van de vragen. Peter ging erbij zitten.
Hij maakte de dingen nooit af, dat was hijzelf ten voeten uit. Hij was gewoon geen doorzetter. De rode draad in zijn leven, nee, meer een draad met losse eindjes.
En terwijl hij zo zat te denken, realiseerde hij zich dat zijn drie huwelijken ook nog niet waren afgerond. Hij maakte dingen nooit af. Hij was weliswaar gescheiden, drie keer, maar de huwelijken waren nog steeds niet goed afgerond.
Hij keek naar de drie dozen en naar het rode lint, en toen wist hij wat hij kon doen om ze af te ronden. Hij moest zijn huwelijken, zijn drie kansen, in de dozen doen, er een rode strik omheen doen en ze brengen naar de drie vrouwen waarmee hij zich verbonden had. Hij moest ze de doos brengen en erbij zeggen dat hij dankbaar was voor de tijd die hij met hen had doorgebracht. Hij moest erbij zeggen dat het hem speet dat hij de liefde niet ten volle had begrepen, er veel te gemakkelijk mee was omgegaan. Dat hij daardoor zoveel ellende en verdriet veroorzaakt had.
Dat moest hij doen, ja, dat moest hij doen. En hij begon meteen met de eerste doos. Hij pakte het fotoboek waarvan hij wist dat er foto’s in zaten van hun huwelijksdag. Een mooie dag was dat. Hij bekeek de foto’s. Ja, dat was een mooie tijd. Hij was gelukkig.

Peter pakte de mooiste foto uit het fotoboek en legde hem in de doos.
Die ene foto was genoeg. Hij deed de doos dicht, knipte toen een stuk van het lint af en strikte dat om de doos.
In de tweede doos deed hij een foto van zijn twee kinderen. Dat was het grootste geschenk dat hij in zijn leven had gekregen. Hij deed de doos dicht en strikte het lint eromheen.
De derde doos. Hij deed er een tekening in die hij in die periode had gemaakt. Hij was dankbaar voor de ruimte die hij had gekregen om zijn creativiteit te ontwikkelen. Hij had er te weinig gebruik van gemaakt, maar hij in zijn derde huwelijk alle ruimte gekregen. Hij deed de doos dicht en strikte het lint.

De stap om de dozen te brengen naar zijn ex-vrouwen viel hem lichter dan hij had gedacht. Het voelde als een goede daad. Hij zou iets afmaken!

Zijn eerste ex-vrouw deed open. Ze was verbaasd om Peter te zien.
Voordat ze kon vragen wat hij kwam doen, was Peter al begonnen te praten.
Ik kom je bedanken, zei hij. *Dankjewel voor het huwelijk dat wij hadden. Dankjewel voor de kans die je me hebt gegeven om samen met jou gelukkig te zijn.*
Het spijt me dat ik je verdriet heb gedaan.
Ik wil je deze doos geven. Hierin zit het geluk dat ik met jou heb gevoeld.
En voordat zijn vrouw iets kon zeggen, draaide Peter zich om en liep weg.
Ze bleef staan, zei niets, liet hem weglopen.

Bij zijn tweede andere ex-vrouwen ging het ongeveer hetzelfde. Hij zei dezelfde woorden en de vrouwen konden, net zijn eerste ex-vrouw, niets uitbrengen.

Toen hij thuiskwam, voelde Peter zich goed, voldaan. Hij had het niet verwacht, maar het leek net alsof hij nu eindelijk zijn huwelijken had afgerond en het voelde goed.
Hij had echter nauwelijks de tijd om te genieten van dat gevoel, want de bel ging.
Peter deed open.
Daar stond de man weer.

Hij had weer een doos bij zich.
Peter was verbaasd om de man weer te zien, maar het voelde op een bepaalde manier vertrouwd.
Hij wilde vertellen wat hij die dag gedaan had, maar de man was hem voor.

Je hebt iets goed gedaan vandaag, zei hij. *Drie keer.*
Je vrouwen hebben zich altijd schuldig gevoeld. Al lieten ze jou anders denken, in hun hart waren ze ervan overtuigd dat zij tekort waren geschoten in hun huwelijk met jou.
Ze dachten dat zij vooral schuld droegen voor het mislukken ervan.
Doordat jij nu langs bent gegaan en hen de waarde hebt laten voelen van de tijd die ze met jou hebben doorgebracht, kunnen ze nu pas echt hun leven aanvaarden.
Je hebt jezelf bevrijd van de schuld en meteen ook je drie ex-vrouwen van hun schuld.
Peter was opnieuw uit het veld geslagen en kon geen woord uitbrengen.

De man reikte Peter de doos aan.
Deze doos bevat een nieuwe kans.
In deze doos kan van alles zitten. Er kan creativiteit in zitten, of ondernemingszin, of misschien vertrouwen, maar ook vriendschap, of liefde. Het is een doos met een nieuwe kans. Het is aan jou om er invulling aan te geven.

Peter pakte de doos aan en lachte. Niet een lach die pijn deed, maar een vriendelijke lach.
Hij wist dat hij de doos leeg zou zien als hij hem open deed.
En hij begreep tegelijk dat de leegte juist het meest waardevolle was dat hij kon krijgen.
Leegte, ruimte, mogelijkheden.
Peter deed de doos open en het klopte. Er zat inderdaad niets in dat hij kon zien.
Maar toen…. hij voelde zich volstromen met energie; nooit eerder had hij zoiets gevoeld.

Een wonderbaarlijk gevoel kwam over hem, hij voelde een enorme levensdrang. Zin om te schilderen, zin om te zingen, zin om met mensen te praten, te lachen, van alles.
Hij wilde zeggen tegen de man hoe hij zich voelde, het uitroepen, hem bedanken, maar de man was verdwenen.

Peter keek in de deuropening en het verbaasde hem niet dat hij de man niet meer zag.
Zou hij hem ooit nog eens zien? Misschien.
Hij vermoedde van niet. Het was niet meer nodig. Peter begreep nu zijn leven.

Het biografische sprookje ‘Toby Speedboat’
schreef ik na de ontmoeting met Toby Nieuwenhuisen.

De tekeningen zijn gemaakt door Luigi Salles,
Jun-Jun van Diest en Tim van Eijs

Toby Speedboat

Ieder mens bestaat uit een dagmens en een nachtmens. De dagmens is degene die handelt, die doet, die praat. De nachtmens is de figuur achter de schermen. Hij is als het ware de leidinggevende, de sturende – hij heeft het overzicht. Die twee vormen een eenheid.

De nachtmens geeft ruimte aan de dagmens en geeft hem de vrijheid om te leven, te beslissen en te doen. De nachtmens kijkt of alles een beetje gaat zoals hij het graag ziet. Regelmatig is het tijd voor een functioneringsgesprek. Als die gesprekken plaatsvinden, vaak 's nachts, tijdens de slaap, valt er voor de dagmens wat te overdenken. Er valt een keuze te maken, er valt wat te twijfelen. Dat twijfelen en overdenken gebeurt dan weer overdag. Dat kan soms voelen als een crisis.
De nachtmens heeft meestal het goede inzicht, al komt het heel af en toe voor, maar dat is een zeldzaamheid, dat de dagmens het beter ziet.
Als het leven echt niet loopt zoals de nachtmens het wil, en als de functioneringsgesprekken niet de juiste koerswijziging tot gevolg hebben, dan kan de nachtmens ingrijpen. En als dat gebeurt, dan is het drastisch!

De dagmens van Toby wist zeker dat hij de dingen goed deed en twijfelde niet aan zichzelf. Hij een drukke baan als teamleider bij Delta Lloyd met daarnaast een eigen bedrijf; hij kluste ’s avonds om het grote huis mooier te maken, deed tussendoor boodschappen voor het gezin en was daarbij de energieke vader voor zijn jonge dochter. Hij was 34 jaar, in de kracht van zijn leven en financieel ging het hem en zijn gezin voor de wind.
De nachtmens vond het niet goed gaan. Hij vond dat het evenwicht oversloeg naar de dingen, het bezit, naar de drukke agenda en dat er te weinig tijd en aandacht was voor rust en liefde. Ze voerden ferme functioneringsgesprekken, maar de dagmens van Toby bleef vasthouden aan zijn aanpak en veranderde de levenswijze niet.

Op een dag greep de nachtmens in. Dat was drastisch. Het gebeurde op een ochtend in 2009. Toby was met zijn zwangere vrouw en kind, samen met een bevriend stel op vakantie in Bordeaux. De nachtmens had ervoor gezorgd dat er een bloedprop knel kwam te zitten in een ader met een beroerte als gevolg, een herseninfarct. Het gebeurde in de ochtend. Toby viel in de caravan en kon niet meer overeind komen. Zijn vriend, politieman, zag meteen aan de hangende mondhoek wat er aan de hand was. Hij werd met een traumahelikopter naar het dichtstbijzijnde ziekenhuis gebracht, dat wil zeggen uren met de auto verderop.
Dat de vakantie meteen afgelopen was, dat was duidelijk. Zijn ouders en schoonouders kwamen naar Frankijk, zijn vrouw en kind pakten de spullen in en kwamen ook die kant op en zo hebben ze samen zo’n zes weken in het ziekenhuis gebivakkeerd.
De nachtmens wist hoe het zou gaan lopen en was kalm, maar de anderen hebben behoorlijk in de rats gezeten! Een traumahelikopter, coma, een infectie door de MRSA-bacterie, quarantaine, vervoer naar Nederland, epilepsie, allemaal momenten die hun hartslagen tot grote hoogte opvoerden.

Op zijn 34ste had hij een druk leven met een baan en een bedrijf, was hij gelukkig getrouwd…op zijn 35ste jaar was hij vader van twee kinderen, een jongen en een meisje,

was zijn linkerarm verlamd, woonde hij in een centrum waar hij verzorgd werd en was hij gescheiden. De nachtmens had ingegrepen en het roer omgegooid.

Het nieuwe leven leek in eerste instantie een ongelukkig leven te gaan worden. Maar toch gebeurde dat niet. Toby bewees dat zijn levensgeluk niet afhangt van de omstandigheden waarin hij verkeert, maar dat het geluk in hem zelf zit, als een gloeilamp die van binnen schijnt. Natuurlijk was de omkeer een drastische ingreep in de manier waarop hij zijn leven leefde en Toby heeft ook zeker de nodige zwaarmoedige momenten meegemaakt, maar hij bleek flexibel en weerbaar. Binnen de kortste keren scheen het licht van zijn binnenlamp weer door zijn ogen naar buiten en voelde hij het geluk. Onveranderd. Ja, de omstandigheden waren in een klap volkomen anders, maar zijn levensgeluk was hij niet verloren.

De nachtmens moest erkennen dat hij zich vergist had, of beter gezegd, de situatie niet helemaal goed had gezien. Het was namelijk niet de dagmens Toby die de innerlijke les te leren had, maar de nachtmens. Het maakt wel duidelijk dat ook leidinggevenden nooit zijn uitgeleerd.

De vrouw van Toby had niet met de veranderingen weten om te gaan. Ook bij haar werden er ’s nachts regelmatig functioneringsgesprekken gevoerd tussen de dag- en de nachtmens, maar die vonden nu buiten het zicht van Toby plaats. Het lukte Toby om dat te accepteren. Hij ging verder met zijn leven. Hij accepteerde ook de inschattingsfout van zijn nachtmens. Knap!

Toby leerde zichzelf door zijn nieuwe leven toch beter kennen. Dat hij een doorzetter was met een enorme wilskracht, dat wist hij, dat had hij met zijn studies al laten zien, dat had hij met zijn baan als gerechtsdeurwaarder al bewezen, maar nu moest hij na zijn herseninfarct weer opnieuw leren rekenen. Zijn talen sprak hij nog, Engels, Frans, Spaans, Portugees, Italiaans, maar het rekenen was volkomen verdwenen. Tot diep in de nacht bleef hij oefenen, tafels en sommen. En hij kreeg het voor elkaar.
En is zwemmen met twee armen al voor veel mensen een opgave, met één arm is het eigenlijk niet te doen. Maar het onmogelijke doen, dat is voor Toby juist de mooiste uitdaging. En die uitdaging gaat hij elke keer weer aan. Toby Speedboot wordt hij genoemd door de anderen.

Is dit leven een sprookje? De werkelijkheid kan hard zijn, zeker. Maar wat er ook allemaal gebeurde en welke dramatische wendingen ook nog plaatvinden, Toby is van plan om lang en gelukkig te gaan leven, met een nieuwe liefde aan zijn zijde. En als hij iets van plan is, dan maakt hij dat waar, zoveel heeft hij wel bewezen. Een vriendin heeft hij in ieder geval al gevonden.

39 (1935) 13 September Moort

2009 hersenvaatbeding in je hoofd
in hebben een klap, Bonn (Frankrijk)
met vrouw en dochter
7:00 wakker hij 2e moeder een
beenen om (linker) kon niet bewegen
dochter was in panick, 2 en half jaar oud
hij uitval 7 ambulance kwamen.
ambulance kwamen met snel 200 km per uur.
Nog niet in helikopter is te fies
Bloed verdunnen en medicijnen verder in een diepe slaap.
Groot ziekenhuis Schoonvader en ouders naar Frankrijk
hij was jarig in de ziekenhuis hij
Ziekenhuis 3e groot als AMC
hij was een week in Frankrijk
kon niet goed bewegen
Binnekant van de bloed wat was kapot.
hij denkt elke dag aan denken
6 hij acht centimeter schedel werd weggehaald in een operatie
2 weken in coma. hij kon niet zelfstandig ademen
nog steeds een deuk in zijn hoofd
de linker arm dat het niet meer
veel herinnering, 4 was Delta Lloyd
hij woont hier sinds 2011 tus 3 jaar
hij is hij heeft een ziekte en daarom hij werd ziek

hij had 5 kinderen
covid, kanker
2 jaar geleden
2 jarig dochter
was heel erg
hij was en 7 soort
aan nu in hij
gelukkig leven
was de vrouw
waren zijn kinderen
en ze zetten op de
Omgeslagen
laatste ontbeten
Duitsland in
Rotterdam
hij deed free in
de Europese
kampioen hij
was eerste gewonnen
hij
3
zijn instrument is
Quint en trommelaarhij
iets

hij krijg een ziekenhuis bacterie.
hij is met de ambulance naar de medische gereden.
Het was een hete ambulance.
dochter het 7 niet en gaan.
zijn zoon in nu 5 en hij het Jesse.
na zijn bergerste was zijn vrouw gebren.
82 hij eerst was hij 82 kilo ten 62 en ten 18 kilo
in de ziekenhuis was en zwemmbad in almere
toen mocht hij overgeven.
bodem van de
bodem van het zwembad 2,10
hij heette Speedboat. memory
e x vrouw. Ze waren gescheiden. Ze kwamen de
langs, hij kon niet meer zeggen, hij tot 5 woorden kost
door om te zeggen zo veel zeggen. hij engels
Frans, Duits, Spanje Spoons, Italiaans, Nederland,
Portugees, Italiaans. hij is afgestudeerd in
nederlandse recht en in Heerenveen
half jaar in trappenlopen gestorven (zieken huis)
hij heeft hartige tijd. hij in hij is nu 4 jaar geleden
hij heeft een ouse vriendin hij in heerenveen
gewonnen 37 jaar is 2e
hij speelt muziek
hij